

Matematička logika – popravni kolokvij
20. veljače 2019.

Teorija

1. Definirajte sljedeće pojmove, te navedite primjere gdje se traži:
  - (a) (1 bod) ispunjiva formula i oboriva formula logike sudova, te navedite po jedan primjer;
  - (b) (1 bod) teorem sistema RS , te navedite primjer teorema sistema RS koji sadrži barem tri propozicionalne varijable;
  - (c) (2 boda) navedite dva primjera dokaza u sistemu PD ;
  - (d) (2 boda) alfabet neke teorije prvog reda
  - (e) (2 boda) nelogički aksiom neke teorije prvog reda, te navedite dva nelogička aksioma Peanove aritmetike.
2. Iskažite sljedeće tvrdnje:
  - (a) (1 bod) Craigova interpolacijska lema;
  - (b) (1 bod) jaki teorem potpunosti za sistem PD ;
  - (c) (1 bod) lema o proširenju valuacije na skup svih terma;
  - (d) (1 bod) Churchov teorem.
3. (4 boda) Dokažite da za svaku ispunjivu formulu postoji savršena disjunktivna normalna forma.
4. (4 boda) Neka je T neka teorija prvog reda. Neka je S konzistentan skup formula u teoriji T , te neka je F neka formula za koju vrijedi $S \vdash_T F$. Dokažite da je tada skup formula $S \cup \{F\}$ konzistentan u teoriji T .

Zadaci (svaki vrijedi 5 bodova)

1. Neka je F formula logike sudova. Označimo s a broj pojava veznika $\wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow$ u F te s b broj pojava propozicionalnih varijabli u F . Dokažite da je $b = a + 1$.
2. Neka je F formula logike sudova za koju postoji savršena konjunktivna normalna forma. Dokažite da je formula F oboriva.
3. Glavnim testom za logiku sudova ispitajte vrijedi li

$$(P \wedge Q) \leftrightarrow (R \vee \neg Q) \models P \rightarrow R.$$

Ukoliko to ne vrijedi, navedite interpretaciju koja to pokazuje.

4. Neka je T skup formula logike sudova sa svojstvom da za svaku interpretaciju I vrijedi $S_I \cap T \neq \emptyset$. Dokažite da tada postoje formule $F_1, \dots, F_n \in T$ takve da je $F_1 \vee \dots \vee F_n$ tautologija.
5. Neka su S_1 i S_2 potpuni skupovi formula logike sudova takvi da je $S_1 \cup S_2$ konzistentan skup formula. Dokažite da je tada $\mathcal{I}_{S_1} = \mathcal{I}_{S_2}$.
6. U sustavu prirodne dedukcije izvedite

$$Q \leftrightarrow ((Q \rightarrow P) \vee \neg P) \vdash Q.$$

7. Glavnim testom za logiku prvog reda ispitajte ispunjivost formule

$$\exists x \forall y (P(x, y) \wedge \neg R(y, y)) \wedge \exists x (\neg R(x, x) \rightarrow (\exists y P(x, y) \leftrightarrow \forall z R(x, z))).$$

Ako je formula ispunjiva, navedite neku strukturu koja je njen model.

8. Dokažite da formula $\exists x \exists y (R(x, y) \wedge R(y, x))$ nije logička posljedica skupa formula

$$\{(R(x, y) \wedge R(y, z)) \rightarrow R(x, z), \exists y R(x, y) \wedge \exists y R(y, x)\}$$

te da je svaki model koji to pokazuje beskonačan.